

UCHWAŁA NR LXIII/382/2023
RADY POWIATU NOWODWORSKIEGO

z dnia 30 listopada 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata
2023 - 2027**

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U z 2022 r. poz. 1526 z późn. zm.) oraz art. 35a pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U z 2023 r. poz. 100 z późn zm.) Rada Powiatu Nowodworskiego uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023 - 2027, w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

/-/ Zdzisław Szmytkowski

Załącznik do Uchwały Nr LXIII/382/2023

Rady Powiatu Nowodworskiego

z dnia 30 listopada 2023 r.

Powiatowy Program na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata
2023 – 2027

**POWIATOWE CENTRUM
POMOCY RODZINIE**

W NOWYM DWORZE MAZOWIECKIM

Spis treści

Wstęp	1
Diagnoza i ocena sytuacji osób z niepełnosprawnością.....	2
Analiza potrzeb osób z niepełnosprawnością.....	5
Analiza SWOT.....	9
Mocne strony.....	9
Słabe strony	10
Szanse	10
Zagrożenia.....	10
Cele programu	12
Źródła finansowania i realizatorzy.....	18
Monitoring.....	19
Uwarunkowania realizacji programu.....	20
Podsumowanie	21

Wstęp

„Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w powiecie nowodworskim na lata 2023-2027” jest dokumentem określającym i koordynującym działania w zakresie polityki społecznej powiatu, nastawionym na rozwiązywanie problemów osób z niepełnosprawnościami w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób z niepełnosprawnością.

Podstawowym założeniem Programu jest dążenie do stworzenia kompleksowego systemu wsparcia osób z niepełnosprawnością i wdrożenie rozwiązań, które umożliwią im samodzielne, godne oraz niezależne życie. Program ma również na celu wspierać i umacniać prawa osób z niepełnosprawnością oraz eliminować wszelkie przejawy dyskryminacji.

Opracowanie i realizacja Programu przez powiat jest obowiązkiem ustawowym, zgodnie z ustawą z dn. 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Jednym z zadań należących do powiatu jest opracowanie i realizacja zgodnych z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów na rzecz osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z art. 35a do zadań powiatu należy również m.in. podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności, współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób, likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnością. Zadanie dotyczące opracowania Programu zostało przydzielone powiatowym centrom pomocy rodzinie.

Program opracowany został w oparciu o informacje uzyskane z poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego, a także od pracodawców oraz organizacji społecznych.

Adresatami programu są osoby z niepełnosprawnością oraz ich rodziny zamieszkujące teren powiatu nowodworskiego. Koordynacją realizacji Programu zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim.

Diagnoza i ocena sytuacji osób z niepełnosprawnością

Zgodnie z przepisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością, niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Niepełnosprawność, zgodnie z kryterium ustawowym, to niemożność efektywnego pełnienia ról społecznych tj. wypełniania zobowiązania wynikającego z zajmowanej pozycji społecznej przy korzystaniu przez osobę z przysługujących jej przywilejów i praw według bardziej lub mniej określonego wzoru, a więc niemożność bądź trudności w codziennej aktywności i uczestnictwie wynikające z naruszenia sprawności organizmu.

Zdiagnozowanie aktualnej skali występowania zjawiska niepełnosprawności w Polsce jest trudnym zadaniem, ze względu na brak aktualnych danych. Źródłem ostatnich szczegółowych danych dotyczących wskaźników niepełnosprawności był między innymi Narodowy Spis Powszechny z 2021 roku. Uzupełniony o dane gromadzone przez GUS, dane ZUS, PFRON i powiatowych zespołów do spraw orzekania o stopniu niepełnosprawności dają podstawy do przyjęcia, iż powiat nowodworski zamieszkuje ponad 9 tys. osób z niepełnosprawnością, w tym szacuje się, że około 70% osób niepełnosprawnych to osoby posiadające orzeczenia z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności.

Według danych z roku 2022 na terenie powiatu nowodworskiego zamieszkiwało ponad 2500 osób ze stopniem znacznym lub równorzędnym, 4200 osób ze stopniem umiarkowanym bądź równorzędnym, 2400 osób ze stopniem lekkim bądź równorzędnym. Tendencja jak wskazują dane z ostatnich trzech lat jest stale rosnąca.

Osoby z niepełnosprawnością są bardzo zróżnicowaną grupą ludzi, w związku, z czym konieczna jest polityka, która będzie respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach uzależniających ich od pomocy osób trzecich. Ludzie ci stanowią często najbardziej zaniedbywaną grupę wśród wszystkich osób niepełnosprawnych.

- Prawie 270 osób dorosłych pobiera zasiłki pielęgnacyjne z tytułu niepełnosprawności lub wieku (powyżej 75 roku życia, jeśli nie jest uprawniona do dodatku pielęgnacyjnego),

- 60 osób korzysta ze świadczenia pielęgnacyjnego w związku z koniecznością opieki nad osobą niepełnosprawną oraz z rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
- 45 osób pobiera specjalny zasiłek opiekuńczy, który przysługuje osobie sprawującej stałą opiekę nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału, na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- 12 osób pobiera zasiłek dla opiekuna,
- 117 osób korzysta z zasiłku stałego z pomocy społecznej, który przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej lub osobie w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeśli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie jest niższy od kryterium dochodowego).
- 27 osób, mieszkańców powiatu nowodworskiego umieszczonych jest w domach pomocy społecznej,
- Osoby/rodziny korzystające z tych form wsparcia finansowego są potencjalnymi uczestnikami dziennych ośrodków wsparcia.

Istniejąca infrastruktura lokalnego wsparcia osób niepełnosprawnych nie zaspakaja wszystkich potrzeb zgłaszanych przez osoby niepełnosprawne.

Osoby, które posiadają orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wymagają zapewnienia szczególnego, kompleksowego wsparcia oraz odpowiedniego przygotowania placówek.

W powiecie nowodworskim obserwuje się, wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze, wspierające i aktywizujące. Z wywiadów środowiskowych prowadzonych przez pracowników socjalnych wynika, iż znaczna część tych osób wymaga specjalistycznego wsparcia, w celu osiągnięcia większej sprawności społecznej lub ruchowej, aby mieli możliwość jak najszybszego powrotu do środowiska lokalnego. Nadal za mało jest obiektów tego typu, które mogłyby kompleksowo zapewniać wsparcie i umożliwiać odciążenie stałych opiekunów.

Obecnie powiat nowodworski oferuje różnorodne wsparcie dla niepełnosprawnych mieszkańców tj. dwa warsztaty terapii zajęciowej łącznie dla 60 uczestników – 7 osób oczekujących na przyjęcie do WTZ, środowiskowy dom samopomocy dla 40 uczestników – trzy osoby przyjęte ponad limit oraz trzy osoby oczekujące na przyjęcie do ŚDS oraz dzienny dom senior Wigor dla 25 uczestników także dwa kluby seniora łącznie w liczbie 40 osób. Na terenie powiatu nowodworskiego funkcjonuje powiatowy dom pomocy społecznej, gdzie wsparcie kierowane jest do 100 osób w tym ponad 27 osób mieszkańców powiatu nowodworskiego.

Warto jednak zaznaczyć, że istniejące placówki nie zaspakajają wszystkich potrzeb w zakresie usług opiekuńczych i usług opieki całodobowej dla mieszkańców powiatu. Według wiedzy pracowników socjalnych wiele osób niepełnosprawnych pomimo tego, że oficjalnie nie znalazło się na żadnej formalnej liście osób oczekujących, potrzebuje wsparcia instytucjonalnego i w sytuacji zwiększenia liczby miejsc w ŚDS, WTZ czy innych form byłoby zainteresowanych poznaniem jego oferty. Ponad 30 osób przebywa w WTZ na terenie innych powiatów ze względu na to, że powiat nowodworski nie był im w stanie zaoferować miejsca w ośrodkach wsparcia na terenie powiatu nowodworskiego.

Analiza potrzeb osób z niepełnosprawnością

W roku 2023 na terenie powiatu nowodworskiego zostało przeprowadzone badanie, którego celem było rozpoznanie potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz określenie satysfakcji z usług oferowanych przez podmioty realizujące zadania na rzecz osób z niepełnosprawnością.

W badaniu wzięły udział 3 grupy odbiorców:

1. Dorosłe osoby z niepełnosprawnościami z terenu powiatu nowodworskiego,
2. osoby z niepełnosprawnościami w wieku szkolnym uczące się w szkołach na terenie powiatu nowodworskiego,
3. opiekunowie osób z niepełnosprawnościami.

Badanie miało charakter ilościowy, narzędziem badawczym był kwestionariusz ankiety.

Większość pytań w ankiecie miało charakter zamknięty lub półotwarty (z kafeterią odpowiedzi). Kilka pytań miało charakter otwarty. Kwestionariusze ankiet były dystrybuowane za pośrednictwem instytucji wspierających osoby niepełnosprawne.

W ramach badania uzyskano 61 poprawnie wypełnionych ankiet.

Z przeprowadzonego badania wynika, że głównymi źródłami informacji dotyczących form wsparcia i pomocy dla osób z niepełnosprawnością jest internet, znajomi i rodzina oraz szkoła.

Podstawowym źródłem pomocy dla osób z niepełnosprawnością jest rodzina (76%)

Instytucje samorządowe, jako podstawowe źródło pomocy wymieniło 17% respondentów.

Najczęściej korzystają oni z ośrodków pomocy społecznej (40%). Z korzystania z pomocy PCPR zadeklarowało 61% badanych. Najpopularniejszą formą pomocy instytucjonalnej są świadczenia finansowe (pobierane przez 82% badanych), wśród świadczeń finansowych najpopularniejszy jest zasiłek pielęgnacyjny. Ponad połowa badanych (51%) korzysta z rehabilitacji. W opinii badanych dorosłych osób z niepełnosprawnością pomocą, jakiej najbardziej potrzebują jest właśnie pomoc rehabilitacyjna, natomiast wśród uczniów pomoc psychologiczna oraz edukacyjna.

Połowa dorosłych osób z niepełnosprawnością prowadzi jednoosobowe lub dwuosobowe gospodarstwa domowe. Badani uczniowie, w większości, mieszkają przynajmniej z trzema innymi osobami. W mieszkaniach 17% respondentów dokonano modernizacji wynikającej

z potrzeby dostosowania mieszkania do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Taką potrzebę, lecz brak środków na jej sfinansowanie, zadeklarowało 12% badanych.

Większość respondentów, która wzięła udział w badaniu to osoby biernie zawodowo (76%). W zdecydowanej większości deklarują oni, że nie pracują, gdyż są na emeryturze/rencie lub posiadają orzeczenie o niezdolności do pracy. Większość osób pracujących jest zatrudniona na cały etat.

Zdecydowana większość uczniów (81%) uważa, że warunki panujące w szkole są dostosowane do potrzeb uczniów ze specjalnymi potrzebami.

Niepokojąco wygląda sytuacja traktowania uczniów z niepełnosprawnościami w szkołach. Niemal co drugi uczeń (46% respondentów) doznał nieprzyjemności – głównie ze strony innych uczniów.

Najczęściej wskazywane bariery architektoniczne, z którymi mierzą się respondenci z powiatu nowodworskiego to nierówne chodniki (31%), wysokie krawężniki (35%), mało miejsc parkingowych przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnością (34%). Problemem, który był również często wskazywany w pytaniu otwartym, jest zbyt duża ilość schodów (30%). Respondenci wskazywali, że szczególnie problematyczne jest dla nich pokonanie schodów przy stacji PKP. Bariery architektoniczne, na które wskazywano w dalszej kolejności to brak podjazdów (32%), za mało światel, przejść dla pieszych (14%) oraz złe oznaczenia budynków (7%).

Przeprowadzone badanie wskazuje, że co druga osoba z niepełnosprawnością biorąca udział w badaniu, obawia się pogorszenia swojego stanu zdrowia. Ponad połowa dorosłych osób z niepełnosprawnością (59%) obawia się przyszłości; wśród uczniów ten odsetek wynosi 34%.

Obawy uczniów związane są z wejściem w dorosłe życie oraz strachem przed sytuacją, w której zostaną bez opieki rodziców. Dorośli obawiają się pogorszenia stanu zdrowia oraz problemów finansowych.

Zatrważający jest fakt, że połowa wszystkich osób biorących udział w badaniu nie korzysta z rehabilitacji. Najbardziej powszechnym powodem braku korzystania z rehabilitacji, jest brak potrzeby (ogółem 38%). Respondenci uważają, że czas oczekiwania na rehabilitację jest zbyt długi (ogółem 36%). Niepokojące jest to, że 19% respondentów nie korzysta z rehabilitacji, gdyż nie wie, gdzie się zgłosić. Ogółem 12% respondentów uważa, że rehabilitacja im nie przysługuje. Inne powody braku korzystania z rehabilitacji opisane

w ankietach to: nieprzyznanie rehabilitacji przez odpowiednie instytucje, brak możliwości rehabilitacji domowej, brak możliwości rehabilitacji dla osób pracujących zawodowo (konieczność brania urlopu na czas rehabilitacji) oraz brak informacji o tego typu wsparciu. W odpowiedzi na pytanie dotyczące, jakich form wsparcia oczekują respondenci (niezależnie od pomocy już otrzymywanej) największy odsetek ankietowanych zgłosiło zapotrzebowanie na pomoc w zakresie rehabilitacji (49%), na drugim miejscu znalazła się pomoc finansowa (37%).

Uczniowie mają nieco odmienne potrzeby - wysoki odsetek uczniów (47%) potrzebuje wsparcia psychologicznego, natomiast 46% edukacyjnego. Wskazane zostały najważniejsze, nie należy jednak lekceważyć innych potrzeb osób z niepełnosprawnością, w tym m.in. mieszkaniowych czy związanych z pracą.

Do osób dorosłych niepełnosprawnych zostały skierowane pytania dotyczące ich sytuacji zawodowej. Współczynnik zatrudnienia wśród respondentów z terenu powiatu nowodworskiego jest niski. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi ponad 70% respondentów nie pracuje, nawet dorywczo.

Wśród pracujących niepełnosprawnych z powiatu nowodworskiego największą popularnością cieszy się praca na cały etat (38%). Pozostali respondenci są zatrudnieni na część etatu (27%), prowadzą własną działalność lub zajmują się pracą dorywczą (po 9%). Zdaniem 57% respondentów rynek pracy w powiecie nowodworskim nie jest przyjazny osobom niepełnosprawnym. Jedynie 13% badanych odpowiedziało pozytywnie, natomiast 30% nie miało zdania na ten temat.

Z przeprowadzonego badania w obszarze potrzeb edukacyjnych, jakie mają osoby niepełnosprawne z terenu powiatu nowodworskiego wynika, że w ciągu ostatnich dwóch lat prawie 65% badanych osób posiadających orzeczenia o niepełnosprawności nie uczestniczyło w żadnej formie podnoszenia swojej wiedzy, kwalifikacji i umiejętności. Natomiast wśród osób, które uczestniczyły w formach edukacyjnych największą popularnością cieszyły się warsztaty (18%) oraz szkolenia (11%). Respondenci uczestniczyli również w innego rodzaju zajęciach podnoszących kwalifikacje - nauka w szkole policealnej lub zajęcia w Środowiskowych Domach Samopomocy.

Przeprowadzona diagnoza zawierała również pytania dotyczące spędzania czasu wolnego przez dorosłe osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz przez uczniów. Bardzo popularną formą spędzania wolnego czasu przez obie grupy jest oglądanie telewizji (w sumie

65%). Młodzież częściej niż przed telewizorem spędza czas korzystając z internetu (67%, wśród dorosłych osób niepełnosprawnych 38%). Łącznie 59% badanych swój wolny czas spędza z rodziną. Uczniowie z orzeczeniem o niepełnosprawności, częściej niż dorośli spędzają czas wolny na czytaniu książek i poświęcając się swoim zainteresowaniom. 15% uczniów przyznało, że wolny czas spędza ze znajomymi, podczas gdy na tę formę spędzania wolnego czasu wskazało 28% dorosłych.

W przeprowadzonym badaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie wszystkich typów imprez, w których uczestniczyli w określonym czasie. Zaczynając od osób, które w ciągu ostatnich 2 lat nie brały udziału w ani jednym wydarzeniu – ogółem odpowiedź „nie uczestniczyłem” zaznaczyło 35% respondentów (w tym 46% osób z niepełnosprawnością, 31% opiekunów, 20% uczniów). Najpopularniejszymi imprezami były festyny - brało w nich udział 44% wszystkich respondentów (jednak tylko 29% badanych dorosłych osób z niepełnosprawnością, natomiast wśród uczniów odsetek ten wyniósł 61%). Wśród innych wydarzeń, w których uczestniczono wymieniano m.in. przedstawienia teatralne, imprezy sportowe i wyjścia organizowane przez organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu. Analizując wyniki, można stwierdzić, że najmłodszy respondenci chętniej biorą udział w imprezach otwartych organizowanych przez instytucje niż dorosłe osoby niepełnosprawne.

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jednym z podstawowych sposobów analizy strategicznej.

Pokazuje ona obecny stan działań prowadzonych na rzecz osób z niepełnosprawnościami w powiecie nowodworskim. Słabe i mocne strony wskazują wpływ czynników zależnych od podmiotów realizujących zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami, w tym powiatowe centrum pomocy rodzinie, na stan obecnie prowadzonych działań. Część czynników wpływających na działania ma charakter obiektywny i z poziomu powiatu nie można mieć na nie bezpośredniego wpływu.

Mocne strony

- profesjonalne przygotowanie kadry w świadczeniu pomocy osobom z niepełnosprawnościami;
- wzrost świadomości społecznej w zakresie problematyki osób z niepełnosprawnościami;
- realizacja zadań powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych ze środków PFRON;
- aktywna działalność PUP na rzecz promocji zatrudniania osób z niepełnosprawnościami;
- funkcjonowanie szkoły specjalnej dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami;
- działalność Środowiskowego Domu Samopomocy;
- aktywna działalność warsztatów terapii zajęciowej;
- realizacja programu „Aktywny samorząd”, którego celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji;
- realizacja programu „Asystent osoby niepełnosprawnej”;
- realizacja programu „Opieka Wytchnieniowa”
- realizacja programu „Wyrównywanie Różnic Między Regionami III”
- realizacja projektów współfinansowanych ze środków UE

Słabe strony

- niewystarczające dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;
- stereotypy i niski poziom tolerancji w stosunku do osób z niepełnosprawnościami;
- niewystarczająca liczba miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością;
- niewystarczająca ilość placówek dla osób w ciężkim stanie niepełnosprawności, wykluczającej udział w WTZ i ŚDS, wykluczająca możliwość rehabilitacji społecznej;
- brak wystarczającej oferty pomocy społecznej oraz rehabilitacyjnej.

Szanse

- aktywna współpraca powiatu z organizacjami pozarządowymi;
- likwidowanie barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej jako szansa na włączenie osób z niepełnosprawnościami do życia społecznego;
- pozyskanie środków z Europejskiego Funduszy Społecznego (EFS) na realizację projektów społecznych;
- wzrost społecznej akceptacji osób z niepełnosprawnościami;
- rosnąca świadomość społeczna w zakresie integracji osób niepełnosprawnych;
- podnoszenie kwalifikacji przez kadrę realizującą zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Zagrożenia

- pogorszenie się stanu zdrowia społeczeństwa;
- wzrost liczby osób starszych;
- wzmacnianie postaw wyuczonej bezradności oraz uzależnienia od programów pomocowych;
- marginalizacja spowodowana długotrwałą chorobą lub niepełnosprawnością;
- brak możliwości swobodnego przemieszczania się przez osoby niepełnosprawne;

- trudności w załatwianiu spraw urzędowych przez osoby niepełnosprawne;
- deficyt w zakresie infrastruktury świadczącej usługi opiekuńcze wobec osób z niepełnosprawnością, szczególnie w dorosłym wieku.

Cele programu

Głównym celem strategicznym Powiatowego Programu działań na Rzecz Osób

Niepełnosprawnych na lata 2023 – 2027 jest:

Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością poprzez zapewnienie im warunków do samodzielnego, godnego i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnością a także kształtowanie wobec nich pozytywnych postaw społecznych.

W realizacji celu strategicznego założono następujące cele operacyjne:

I. Tworzenie warunków do rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnością.

1. Realizacja programów z zakresu rehabilitacji społecznej;
2. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności;
3. Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych;
4. Zapewnienie dojazdu osobom z niepełnosprawnościami do lekarzy;
5. Realizacja programów osłonowych w zakresie zapobiegania kryzysom;
6. Wspieranie programów promocji zdrowia i prewencji najczęściej występujących chorób przewlekłych i zaburzeń psychicznych;
7. Realizacja programu „Opieka wytchnieniowa”;
8. Realizacja programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”;
9. Wspieranie działań promujących zdrowy styl życia;
10. Tworzenie warunków do samorealizacji osób z niepełnosprawnością w sferze kultury (wspieranie twórczości osób z niepełnosprawnością);
11. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami, znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i/lub materialnej, różnorodnych form wsparcia socjalnego;
12. Dofinansowanie warsztatów terapii zajęciowej;
13. Wspieranie inicjatyw sportowych i rekreacyjnych o charakterze integracyjnym;
14. Likwidacja barier funkcjonalnych;

15. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych;
16. Dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych;
17. Dofinansowanie podmiotów trzeciego sektora do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
18. Wdrażanie nowatorskich programów i wspieranie realizowanych programów na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Wskaźniki:

- Liczba realizowanych programów, liczba osób korzystających z programów, liczba udzielonych dofinansowań, źródło finansowania, kwoty, szczegółowy opis działania;
- Liczba działań nakierowanych na wspieranie programów promocji zdrowia i prewencji najczęściej występujący chorób przewlekłych i zaburzeń psychicznych;
- Liczba działań promocyjnych (przeprowadzonych kampanii, stworzonych reklam) mających na celu wspieranie imprez sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych o integracyjnym charakterze.

Liczba osób, którym udzielono dofinansowania ze środków PFRON.

II. Poprawa dostępności oraz wyrównywanie szans edukacyjnych;

1. Zapewnienie odpowiedniej formy kształcenia specjalnego z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności, dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej, wymagającym stosowania specjalnej organizacji nauki i metody pracy;
2. Wsparcie działań mających na celu zwiększenie szans edukacyjnych młodzieży w dostępie do studiów wyższych m.in. w ramach programu „Aktywny samorząd”;
3. Pomoc w organizowaniu dodatkowych zajęć pozalekcyjnych dla uczniów ze szczególnymi potrzebami;
4. Wsparcie opracowania i wdrażania w przedszkolach, szkołach podstawowych i średnich cyklu spotkań edukacyjnych poświęconych tematyce niepełnosprawności;
5. Pomoc psychologiczna skierowana do rodzin osób niepełnosprawnych;

6. Organizowanie konferencji dedykowanych mieszkańcom powiatu nowodworskiego dotyczące niepełnosprawności, problemów osób niepełnosprawnych oraz aktywnej integracji;
7. Zapewnienie dostępu do zajęć w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka;
8. Zapewnienie transportu dzieciom i młodzieży do lekarzy specjalistów;
9. Objęcie wczesnym wsparciem rodziców, opiekunów od urodzenia dziecka z niepełnosprawnościami;
10. Objęcie pomocą diagnostyczną dzieci z niepełnosprawnościami.

Wskaźniki:

- Liczba oddziałów integracyjnych w przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych;
- Tworzenie warunków rozwoju szkolnictwa specjalnego w powiecie;
- Wsparcie działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych osób z niepełnosprawnością;
- Tworzenie Specjalnych placówek oświatowych lub powołanie klas i oddziałów przedszkolnych o takim charakterze;
- Liczba działań mających na celu zwiększenie szans edukacyjnych młodzieży w dostępie do studiów wyższych;
- Wsparcie psychologiczne, prawne i poradnictwo dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin;
- Zapewnienie dostępu osobom z niepełnosprawnościami do nauki w szkołach wspólnie ze swoimi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej.

III. Wzmocnienie działań oraz rozwój różnych form wsparcia środowiskowego dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

1. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym poradnictwo oraz rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dot. niepełnosprawności i jej konsekwencji;
2. Wspieranie mieszkalnictwa chronionego, treningowego;
3. Wsparcie rozwoju ośrodków wsparcia funkcjonujących na terenie powiatu nowodworskiego;

4. Wsparcie rozwoju ośrodków rehabilitacyjnych, edukacyjnych i wychowawczych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością sprzężoną i niepełnosprawnością intelektualną w stopniu znaczącym i głębokim;
5. Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej;
6. Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwa w środowiskowych domach samopomocy;
7. Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwa w domach pomocy społecznej;
8. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie problematyki niepełnosprawności;
9. Integracja osób z niepełnosprawnościami i osób starszych ze środowiskiem poprzez uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, imprezach integracyjnych;
10. Tworzenie i dalszy rozwój klubów dla osób z niepełnosprawnościami i dziennych domów seniora w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i starszych, w tym z zaburzeniami psychicznymi;
11. Podejmowanie wspólnych przedsięwzięć na rzecz osób niepełnosprawnych przez jednostki samorządowe i organizacje pozarządowe;
12. Współpraca samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne poprzez inicjowanie wspólnych spotkań w celach informacyjnych, doradczych.

Wskaźniki:

- Ilość udostępnionych materiałów, ilość spotkań informacyjnych, dla pracodawców oraz osób z niepełnosprawnościami;
- Liczba osób korzystających z DPS, ŚDS, WTZ, PCOM;
- Liczba działań mających na celu tworzenie warunków dla samorealizacji osób z niepełnosprawnościami w sferze kultury (wspieranie różnych form twórczości);
- Liczba klubów i domów dziennego pobytu;
- Liczba osób korzystających z doradztwa i poradnictwa oraz wsparcia socjalnego.

IV. Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnością w dostępie do rynku pracy.

1. Promowanie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością na otwartym rynku pracy;
2. Rozpowszechnianie materiałów promocyjnych i informacyjnych dotyczących zatrudniania osób z niepełnosprawnością;
3. Zapewnienie zajęć dotyczących aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnością (indywidualne poradnictwo, trening pracy, kursy zawodowe);
4. Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami;
5. Rozwijanie usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego dla osób z niepełnosprawnościami;
6. Wspieranie działań na rzecz tworzenia miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami;
7. Przekwalifikowanie zawodowe, podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z potrzebami rynku pracy;
8. Wspieranie zakładania działalności gospodarczej;
9. Organizacja praktyk i staży u potencjalnych pracodawców;
10. Udzielanie wsparcia osobom niepełnosprawnym w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym w ramach programu „Aktywny samorząd”;
11. Udzielenie wsparcia zatrudnionym osobom niepełnosprawnym w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (przebywającej w żłobku i przedszkolu) w ramach programu „Aktywny samorząd”.

Wskaźniki:

- Liczba kampanii informacyjnych zorganizowanych dla pracodawców;
- Liczba ulotek, materiałów promocyjnych;
- Liczba osób korzystających z zajęć;
- Liczba inicjatyw nakierowanych na wsparcie podmiotów ekonomii społecznej zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami;
- Liczba udzielonych porad w ramach doradztwa zawodowego;
- Liczba stanowisk pracy dofinansowana ze środków PFRON;
- Liczba przeprowadzonych szkoleń, kursów;
- Liczba osób, którym udzielono dofinansowania do rozpoczęcia działalności gospodarczej;

- Liczba osób korzystających z praktyk, staży;
- Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie do studiów;
- Liczba osób, którym udzielono dofinansowania w ramach programu „Aktywny samorząd”.

Źródła finansowania i realizatorzy

Realizatorzy:

- Rada Powiatu;
- Zarząd Powiatu;
- Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- Ośrodki dziennej i całodobowej opieki
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna
- organizacje pozarządowe;
- ośrodki pomocy społecznej;
- samorządy lokalne;
- służba zdrowia;
- podmioty ekonomii społecznej.

Źródła finansowania:

- Budżet powiatu nowodworskiego,
- Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
- Wojewoda Mazowiecki,
- Budżety samorządów gminnych,
- Budżet samorządu wojewódzkiego,
- Europejski Fundusz Społeczny,
- Inne.

Monitoring

Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim. Ze względu na to, że poszczególne działania będą realizowane przez różne instytucje i organizacje, w celu sprawnej koordynacji zadań Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim może powołać Zespół ds. realizacji Programu. Zespół ds. realizacji Programu będzie odpowiedzialny za koordynację Programu, monitoring i ewaluację, a także w razie konieczności aktualizację Programu. Program w celu osiągnięcia zakładanych rezultatów i jak największej efektywności planowanych oddziaływań musi być poddawany monitoringowi i ewaluacji. Prowadzenie ewaluacji jest konieczne ze względu na możliwość pojawienia się nowych okoliczności i problemów, których nie można było przewidzieć i zaplanować podczas opracowania Programu, a które należy uwzględnić podczas jego trwania. Monitoring Programu będzie miał na celu gromadzenie oraz analizę danych na temat przebiegu realizacji Programu, pozwalał na wyłapywanie ewentualnych nieprawidłowości w jego realizacji i wprowadzanie niezbędnych korekt umożliwiających osiągnięcie wcześniejszych założeń. Monitoring działań prowadzony będzie na podstawie osiągniętych wskaźników w oparciu o informacje przedstawione od realizatorów poszczególnych działań. Wskaźniki osiągnięcia zamierzonych celów będą mierzone w okresach rocznych i przedstawiane w formie sprawozdania z realizacji programu. Głównym narzędziem monitoringu będą coroczne sprawozdania z realizacji Programu za dany rok kalendarzowy. Sprawozdanie z realizacji Programu będzie składane do Rady Powiatu Nowodworskiego przez Dyrektora PCPR i będzie integralną częścią corocznego sprawozdania z działalności PCPR. Sprawozdania tworzone będą na podstawie danych uzyskanych od powiatowych jednostek organizacyjnych, gminnych jednostek organizacyjnych oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnością w powiecie nowodworskim. Niniejszy Program ma charakter otwarty, co oznacza, że na podstawie oceny efektów wdrażania działań dopuszcza się dokonywanie zmian i uzupełnień w trakcie całego okresu realizacji Programu.

Uwarunkowania realizacji programu

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023 – 2027 jest dokumentem służącym realizacji lokalnej polityki społecznej. Stanowi podstawę do aplikowania o środki finansowe na realizację działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ich integracji ze środowiskiem oraz aktywności zawodowej i społecznej.

Opracowanie programu jest jednocześnie wykonaniem delegacji zawartej w art. 35a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, który nakłada na powiaty obowiązek „opracowania i realizacji, zgodnych z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- rehabilitacji społecznej,
- rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia,
- przestrzegania praw osób niepełnosprawnych”

O ile działania z zakresu rehabilitacji zawodowej dotyczą osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym, o tyle działania z zakresu rehabilitacji społecznej dotyczą osób niepełnosprawnych od wczesnego dzieciństwa do późnej starości, wraz ze wszystkimi zróżnicowanymi problemami. Z tych względów, poza ujętymi w programie zadaniami o charakterze uniwersalnym, takimi jak znoszenie barier utrudniających funkcjonowanie w środowisku domowym, czy zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, sporo uwagi poświęcono znoszeniu barier mentalnych.

Zintegrowanie wszelkich działań, inicjatyw społecznych, usprawnienie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym jest zadaniem na wiele lat, ale dającym szansę osobom niepełnosprawnym na poprawę warunków ich życia oraz pełniejszą integrację ze środowiskiem ludzi zdrowych.

Program ma charakter otwarty, uzasadniający możliwość zmian lub wprowadzenie dodatkowych zapisów w przypadku pojawienia się nowych form prawnych, zmian organizacyjnych lub potrzeb społecznych, które będą uzasadniały zmianę powyższego Programu.

Podsumowanie

Działania na rzecz osób z niepełnosprawnością są zadaniem ogólnospołecznym oraz ważnym elementem polityki państwa, która jest skierowana na minimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz zaspokajanie potrzeb osób z niepełnosprawnością we wszystkich obszarach życia. Rozpoznanie i zdiagnozowanie potrzeb osób z niepełnosprawnością, a także podejmowanie działań mających na celu wyeliminowanie przeszkód utrudniających osobom niepełnosprawnym aktywny udział w życiu społecznym, zapobiega marginalizacji i wykluczeniu społecznemu tej grupy osób. Skuteczną realizację tego celu mają zapewnić planowane, konkretne działania na rzecz integracji społecznej, aktywizacji zawodowej oraz przestrzegania praw osób z niepełnosprawnością.

Program został opracowany na bazie doświadczeń wynikających z realizacji Programu w latach 2016-2022 oraz bieżącej analizy problematyki osób z niepełnosprawnością. Realizacja zadań określonych w Programie uzależniona będzie w dużym stopniu od możliwości finansowych jednostek samorządowych i innych podmiotów działających w obszarze osób niepełnosprawnych. Ważną rolę odgrywają również sami adresaci programu, tj. osoby z niepełnosprawnościami, gdyż od ich aktywnej postawy zależeć będzie powodzenie realizacji zamierzonych działań.